

GNB – 3A5C – Laboratorní práce č. 7
Zatěžovací charakteristika zdroje
Postup práce

Jméno, třída, spolupracující osoba:

Datum vypracování:

Pomůcky: NTL ŽES Elektřina 1 a 2, 2 ks multimetr, vodiče, 9V baterie

A. Teoretická příprava

1. Zakreslete schéma jednoduchého elektrického obvodu, ve kterém je zdroj napětí, potenciometr jako regulátor proudu, voltmetr měřící svorkové napětí na zdroji a ampérmetr měřící proud potenciometrem.

Zde zakreslete schéma elektrického obvodu.

2. Zakroužkujte správnou variantu

- a) Voltmetrem měříme v tomto pokusu napětí *elektromotorické – svorkové*.
b) Je-li svorkové napětí rovné elektromotorickému napětí zdroje, elektrický proud potenciometrem *neprochází – prochází*.
c) Baterie patří mezi *měkké – tvrdé* zdroje napětí.

3. Zapište vzorec pro výpočet svorkového napětí v závislosti na elektromotorickém napětí, vnitřním odporu zdroje a proudu procházejícího obvodem.

4. Z předchozího vztahu vyjádřete vnitřní odpor R_i .

GNB – 3A5C – Laboratorní práce č. 7
Zatěžovací charakteristika zdroje
Postup práce

Jméno, třída, spolupracující osoba:

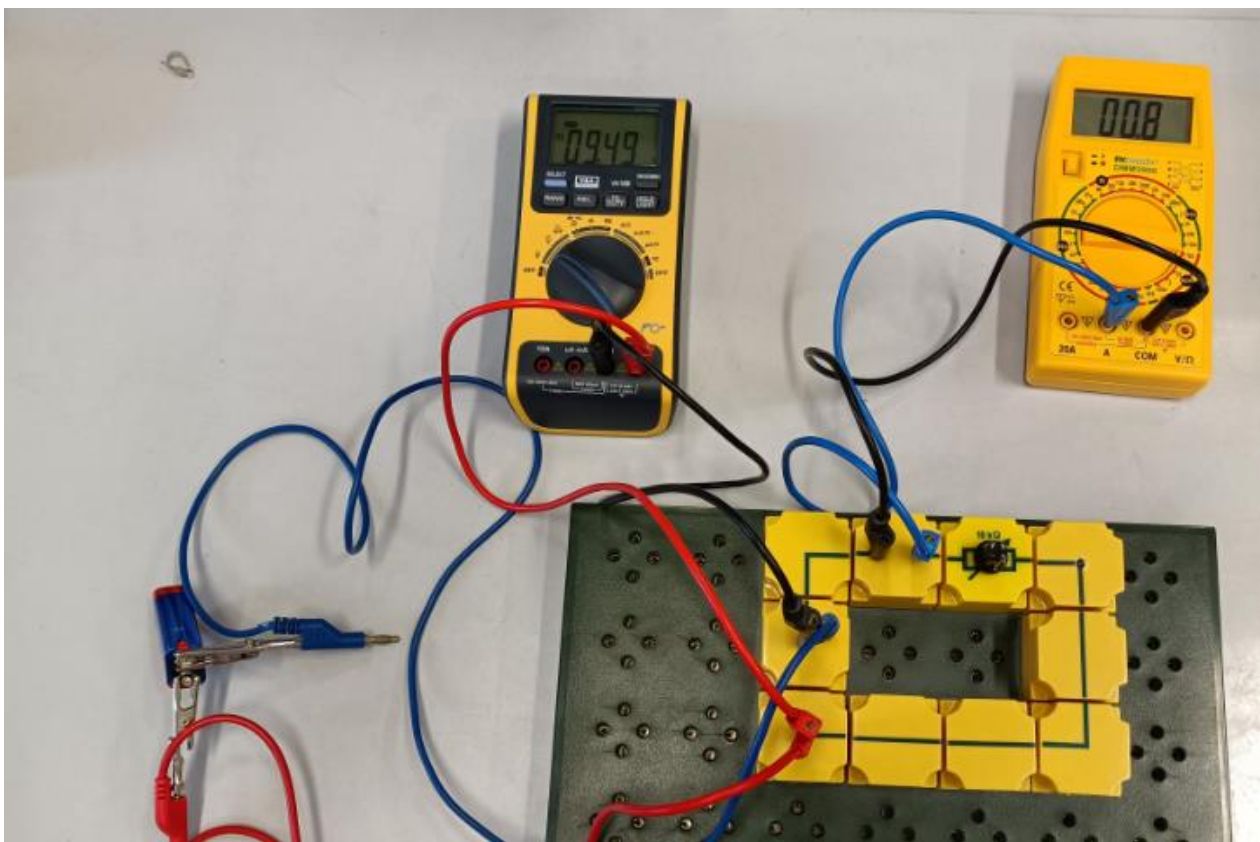
Datum vypracování:

B. Experiment

Postup práce:

Sestavte obvod dle obr. 1 s potenciometrem regulujícím proud v obvodu. Připojte ampérmetr a voltmetr s vhodně zvolenými rozsahy. **Potenciometr nastavte do polohy, aby voltmetr ukazoval 9 V.** Otáčením potenciometru postupně snižujte napětí po cca 1 V až k hodnotě 3 V. **U ampérmetru postupně s rostoucím proudem přepínejte vhodné rozsahy proudu.** Pro připojení 9 V baterie použijte krokosvorky, viz detail na obr. 2. **Kontakty se nesmí vzájemně dotýkat!**

Před připojením zdroje napětí 9 V si nechte zkontrolovat zapojený obvod!!!

Obr. 1 Základní sestava elektrického obvodu s potenciometrem.

Obr. 2 Detail připojení 9 V baterie.

GNB – 3A5C – Laboratorní práce č. 7
Zatěžovací charakteristika zdroje
Postup práce

Úkol 1: Experimentální určení VA charakteristiky zdroje

1. Postupně na zdroji napětí **snižujte pomocí potenciometru hodnotu napětí** od maximální hodnoty elektromotorického napětí až po cca 3 V, napětí měňte po 0,5 V a změřené hodnoty U a I zapište do tabulky 1.
2. Zakreslete VA charakteristiku zdroje.
3. Experimentálně naměřené hodnoty U a I z tabulky 1 vložte do MS Excel v tomto pořadí.
4. Vytvořte XY bodový graf závislosti I na U (VA charakteristiku).
5. Naměřenými body pomocí spojnice trendu proložte lineární regresní funkci, zapište její předpis do protokolu a z tohoto předpisu vypočítejte její průsečík s osou proudu. **Celý výpočet zapište do protokolu.**
6. Zapište hodnotu zkratového proudu.

Tabulka 1 VA charakteristika zdroje 9 V.

LED dioda			
n	U_1 (V)	I_1 (mA)	R_i (Ω)
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			

Zápis lineární funkce	Vypočítaná hodnota zkratového proudu $I_z =$
------------------------------	--

GNB – 3A5C – Laboratorní práce č. 7
Zatěžovací charakteristika zdroje
Postup práce

VA charakteristika zdroje

Úkol 2: Výpočet vnitřního odporu zdroje

1. Podle bodu 4 teoretické přípravy vypočítejte pro jednotlivé hodnoty napětí a proudu v tabulce 1 hodnotu vnitřního odporu R_i a doplňte údaje do tabulky 1.
2. Vypočítané hodnoty zadejte do MS Excel a pomocí *Popisné statistiky* určete průměrnou hodnotu vnitřního odporu a absolutní chybu této hodnoty. Použijte správné zaokrouhlení hodnot.

$$R_i = (\quad \pm \quad) \Omega$$

Závěr:

Určete relativní chybu hodnoty vnitřního odporu 9 V baterie. Na základě nakresleného grafu určete typ zdroje, kterým je 9 V baterie.